

ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙ

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА ЯК ОСНОВА СОЦІАЛЬНОЇ СПРАВЕДЛИВОСТІ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

Програму затверджено:

рішення кафедри освіти дорослих і цифрових технологій
від «7» січня 2025 р., протокол №1

рішення вченої ради

ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

НАПН України

від «8» січня 2025 р., протокол № 1

1. Преамбула

Програму підвищення кваліфікації категорія слухачів: керівники/фахівці/психологи закладів освіти, психологи центрів професійного розвитку педагогічних працівників, директори (фахівці) Інклюзивно-ресурсних центрів (Ресурсних центрів інклюзивної освіти), навчально-методичних центрів психологічної служби та соціальні працівники розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», «Про повну загальну середню освіту», а також внутрішніх нормативних документів ДЗВО «Університет менеджменту освіти», що врегульовують питання освітнього процесу.

Підвищення кваліфікації керівників/фахівців/психологів закладів освіти, психологів центрів професійного розвитку педагогічних працівників, директорів (фахівців) Інклюзивно-ресурсних центрів (Ресурсних центрів інклюзивної освіти), навчально-методичних центрів психологічної служби та соціальні працівники базується на компетентісному підході, поділяє філософію визначення вимог до фахівця, закладену в основу Болонського процесу та в міжнародному Проекті Європейської Комісії «Гармонізація освітніх структур в Європі» (Tuning Educational Structures in Europe, TUNING). А також Відповідно до пунктів 27, 28, 30 Порядку розроблення та затвердження професійних стандартів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31 травня 2017 року № 373 (зі змінами) Наказ «Про затвердження професійного стандарту «Практичний психолог закладу освіти», затвердженого Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 24.11.2020 р. № 2425; Постанова Кабінету міністрів України від 24.грудня 2024 р. № 1491 «Про внесення змін до Положення про Інклюзивно-ресурсні центри».

Актуальність

В умовах соціальних трансформацій, які потребують глибинних перетворень у системі освіти, важливого значення набуває підготовка працівників допоміжних професій, здатних забезпечити психологічний супровід реалізації освітньої політики як пріоритетної функції держави, що сприяє задоволенню освітніх і духовно-культурних потреб усіх суб'єктів навчально-виховного процесу, розвитку їхньої здатності до саморозвитку та навчання упродовж всього життя.

Особливе місце в цьому процесі належить системі післядипломної освіти, оскільки вона за своїм призначенням фактично забезпечує підвищення кваліфікації фахівців, є інструментом перебудови освітньої галузі і, відповідно, соціальних перетворень на якісно новому рівні. Саме в системі післядипломної освіти, враховуючи специфіку контингенту слухачів, можна створити інноваційно-розвивальне середовище, в якому, спираючись на професійний досвід фахівців, ініціювати їхній професійний та особистісний розвиток, сприяти проектуванню слухачем власної стратегії ефективної професійної діяльності як у воєнний час, так і повоєнний період.

Програма є нормативним документом для організації освітнього процесу для зазначеної категорії слухачів в Університеті, що *встановлює*:

- профілі загальних і спеціальних компетентностей фахівців системи освіти;
- вимоги до змісту підвищення кваліфікації цього напрямку слухачів на компетентнісній основі;
- нормативний зміст підвищення кваліфікації слухачів, сформульований у термінах результатів навчання, досягнення яких передбачає оновлення, вдосконалення, розвиток системи цінностей, знань, практичних умінь і навичок, які здобуті за 7 і 8 (в окремих випадках за індивідуальним запитом за 9) кваліфікаційними рівнями вищої освіти Національної рамки кваліфікацій (НРК);
- вимоги до вибіркової складової підвищення кваліфікації;
- нормативні терміни навчання за очною та очно-дистанційною формою;
- форми атестації слухачів підвищення кваліфікації;
- вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості підвищення кваліфікації в умовах післядипломної освіти тощо.

Програма використовується у процесі:

- розроблення та коригування робочих навчальних програм для окремих категорій слухачів – як педагогічних, так працівників закладів освіти в умовах інклюзивної освіти;
- визначення форм оцінювання результатів навчання слухачів;

- розроблення навчальних і навчально-тематичних планів за певною категорією педагогічних працівників.

У результаті опанування змісту даної короткострокової (модульної) програми слухачі:

- отримають знання щодо сутності, властивостей, умов розвитку інклюзивного навчання в умовах Нової української школи;
- усвідомлять власну відповідальність до створення умов розвитку інклюзивного навчання в умовах сьогодення;
- розвинути вміння моніторингу рівня інклюзивної освіти та питань психолого-педагогічної професійної діяльності відповідно до індивідуальних потреб і запитів слухачів в умовах сьогодення.

Програма є *обов'язковою* для підвищення кваліфікації фахівців даного профілю в Університеті, *придатна* для цілей ліцензування та акредитації діяльності Університету, атестації керівників/фахівців/психологів закладів освіти, психологів центрів професійного розвитку педагогічних працівників, директорів (фахівців) Інклюзивно-ресурсних центрів (Ресурсних центрів інклюзивної освіти), навчально-методичних центрів психологічної служби та соціальні працівники, які підвищили кваліфікацію в Університеті.

Розробник програми:

Москальова Алла Степанівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри освіти дорослих та цифрових технологій ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

Рецензенти програми:

Кравченко О.І., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри освіти дорослих і цифрових трансформацій.

Брюховецька О. В., зав. кафедри психології та особистісного розвитку ННІМП ДЗВО «Університет менеджменту освіти», доктор психологічних наук, професор.

2. Загальна характеристика

Назва програми підвищення кваліфікації	Інклюзивна освіта як основа соціальної справедливості: від теорії до практики
Автор(-и) / розробник(-и)	Москальова Алла Степанівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри освіти дорослих та цифрових технологій ННІ менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
Цільова група	керівні, науково-педагогічні, педагогічні працівники закладів освіти усіх рівнів, консультанти центрів професійного розвитку педагогічних працівників.

Мета програми	полягає у вдосконаленні інтегральних, загальних та посадово-функціональних компетентностей слухачів-освітян щодо запровадження інклюзивної освіти, сприянні їхньому професійному та особистісному розвитку в умовах соціальних трансформацій.
Коротка анотація змісту програми	Програма орієнтована на розвиток інтегральної, загальних і спеціальних компетентностей і передбачає вдосконалення та оновлення знань і вмінь із теоретико-методологічних, правових, управлінських, психологічних та інших питань забезпечення ефективної професійної діяльності слухачів – керівні, науково-педагогічні, педагогічні працівники закладів освіти усіх рівнів, консультанти центрів професійного розвитку педагогічних працівників.; отримання додаткових та вдосконалення наявних знань і вмінь з основних напрямів професійної діяльності щодо надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг відповідно до потенційних можливостей учнів, збереження та зміцнення її психічного та соціального здоров'я, сприяння особистісному, інтелектуальному, фізичному і соціально-психологічному розвитку шляхом доповнення сучасних методів навчання та виховання ефективними психолого-педагогічними технологіями; забезпечення психологічної безпеки в інклюзивному середовищі тощо; активізацію самостійної діяльності, розвиток мотивації професійного вдосконалення та особистісного розвитку фахівців, їх ціннісного ставлення до професійно-особистісного зростання тощо.
Обсяг програми (години / кредити)	30 годин/1,0 кредит ЄКТС
Форма(-и) підвищення кваліфікації	дистанційна
Перелік компетентностей, які передбачені програмою щодо розвитку / формування	<i>Інтегральна компетентність:</i> здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми післядипломної педагогічної освіти фахівців у сфері психології, інклюзивного навчання в закладах освіти; підвищувати рівень психологічної культури в кризових умовах. <i>Загальні компетентності:</i> громадянська, соціальна, цифрова, особиста та навчальна, підприємницька, культурна обізнаність і самовираження, мовна, етична. <i>Спеціальні/психологічні (фахові, предметні, посадові) компетентності:</i> нормативно-правова, здатність до здійснення психологічної профілактики, здатність до здійснення психологічної діагностики, здатність до надання психологічної допомоги за запитом, співпраця з педагогічними працівниками, здатність до здійснення власного професійного розвитку та самоосвіти
Очікувані результати навчання	• удосконалення та оновлення знань і вмінь із теоретико-методологічних, правових, управлінських, філософських та інших питань забезпечення ефективної професійної діяльності слухачів; створення психологічних умов якісного забезпечення освітнього процесу;

	• отримання додаткових та вдосконалення наявних знань і вмінь з основних напрямів професійної діяльності щодо збереження та зміцнення психічного та соціального здоров'я, сприяння особистісному, інтелектуальному, фізичному і соціальному розвитку здобувачів освіти шляхом доповнення сучасних методів навчання та виховання ефективними психолого-педагогічними технологіями; сприяння забезпеченню психологічної безпеки, надання психологічної і соціально-педагогічної допомоги всім учасникам освітнього процесу. • активізація самостійної діяльності, розвиток мотивації професійного вдосконалення та особистісного розвитку слухачів, їх ціннісного ставлення до професійно-особистісного зростання тощо.
Форми проведення занять	Навчально-методичне забезпечення дистанційного курсу представлено такими компонентами: 1. Дистанційний курс, який містить: • лекції, відеолекції; • презентації; • текстові матеріали; • тестові завдання; • практичні завдання. 2. Форми організації занять: лекції, практичні заняття, спецкурси, тематичні дискусії. 3. Консультаційна підтримка, яка надається куратором-тьютором.
Ресурсне забезпечення онлайн та дистанційного навчання	Zoom, BBB, Google classroom
Оцінювання, підсумковий контроль	Оцінювання навчальних досягнень учасників курсу здійснюється за результатами виконання практичних завдань та тестів (зараховано/незараховано) Практичні завдання спрямовані на закріплення теоретичних знань та умінь, отриманих під час навчання.
Документ про підвищення кваліфікації, передбачений програмою	Сертифікат

Структура програми

<i>№ п/п</i>	<i>Змістові модулі</i>	<i>Лекція</i>	<i>Практичне завдання</i>	<i>Самостійн а робота</i>
1	Тема 1. <i>Нормативно правове забезпечення інклюзивної освіти в Україні</i>	2	2	1,8
2	Тема 2. <i>Організація інклюзивного навчання осіб з особливими потребами в закладах освіти</i>		4	4
3	Тема 3. <i>Психологічна готовність педагогів закладів освіти до професійної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі</i>	2	2	5
4	Тема 4. <i>Психологічний супровід учнів з особливими освітніми проблемами в умовах інклюзивної освіти</i>	1	2	4
5	<i>Фінальне оцінювання (онлайн-тестування)</i>	-	-	0,2
	<i>Усього:</i>	5	10	15